

Güven Turan'dan 'Ardıl'

Güven Turan'ın şiirinin en belirgin özelliği tinsel evrenini, mevcut veya olmakta olanı, zamanı, yani tarihsel bağlamı öteleyerek, doğanın kendisinde kurmuş olmasıdır. Usta şairin 'Ardıl' adlı kitabını oluşturan şiirlerde de bu özelliği görmek mümkün.

Güven Turan, İkinci Yeni sonrasında yazılan şiir içinde, ayrırcı konumda yer alan iki şairden biri; diğeri Egemen Berköz. Konumlarını ayrırcı kılan özelliklerden biri; bu şairlerin şiirlerini, Batı şiirinin zemini üzerinden kurmuş olmalarından kaynaklanır. İlki, Anglosakson şiiri, ikincisi ise İtalyan şiiri içindedir. Burada her iki şairin de üniversite eğitimlerini filoloji üzerinden yapmış olmalarının belirleyici bir rolü vardır. Bu poetik tavır, modern Türk şiirinin gelişimi içinde bir kırılma noktasını göstermesi bakımından göz ardı edilemez. **Modern Türk şiirinin şairleri Tevfik Fikret'ten başlayıp 60'lı yılların ortasına gelen poetik kabul eğilime dek, Batı şiirinden, orada da özellikle Fransız şiirinden etkilenmişlerdir.** (Bu konuda, Kemal Özmen'in, bu günlerde yayımlanan, 'Modern Türk Şiirinin Fransız Etkileri' adlı çalışmasını özellikle salık veririm.) Turan ve Berköz'le gelen bu kırılma, iki bakımdan önemlidir. Birincisi, yön değiştirme bakımından, Fransız şiirinden Anglosakson ve İtalyan şiirine doğru ibre kayması. Bu bağlamda Turan ve Berköz, Türk şiirinin, Fransız şiirine olan ilgisinin sönmesi anlamına da gelmektedir. İkinci önemli nokta ise bu iki şairle birlikte, Batı şiirinden etkilenme bağlamının ötesine geçilmiş olmasıdır. **Her iki şair de şiirlerini Batı şiirinin tesiri altında değil, Batı şiirinin içinde kurmuşlardır.** Bu bakımdan her iki şair de modern Türk şiiri içinde yeni bir poetik momenti işaret ederler.

Her iki şairi önemli kılan bir başka nokta ise modern Türk şiirinin 70'lerde, gelişen yeni bir poetik eğilimin habercisi olmasıdır. Benim, "Yaşantının ölümünden sonra spekülasyon ve kurmaca evren üzerine kurulu şiir" biçiminde tanımladığım (Şiirim Çeyrek Yüzyıl, YKY) bir şiir anlayışı var. Bu poetik eğilim

70'li yıllarda, Enis Batur, Tarık Günersel, Gülseli İnal, Ali Günvar, Hulki Aktunç'la uç vermeye başlar. **Bu şiire, bir neden-sonuç ilişkisi değil ama poetik bir başlangıç noktası aramak gerekir ise bu başlangıç, Turan ve Berköz'den başkası değildir.**

Güven Turan'ın, şiirin kamuoyu ortamından çekildiği bir dönemdir bu ya da kendisini damıttığı bir dönemdir ama şair, 80'li yıllarla birlikte belirgin bir verimlilik içine girecektir.

Turan'ın yazdığı şiirin en belirgin özelliği tinsel evrenini, olup biteni, mevcut veya olmakta olanı, zamanı, yani tarihsel bağlamı öteleyerek, doğanın kendisinde kurmuş olmasıdır.

Bu usta şairin, yeni yayımlanan 'Ardıl' adlı kitabını oluşturan şiirlerde de bu özelliği görmek mümkün. 'Temmuz' şiirinde, "Her tohumu/ yer var mı/ toprakta" diye soruyor şair. Büyük bir sorudur bu. 'Ardıl', arkadan kalandan gelen bir bütündür. Güven Turan uzun bir zamandır tek bağlamlı, bölümlü şiirler yazıyordu.

'Ardıl' o arada yazılan tekil şiirler olsa gerek ya da o bağlamlara giremeyen şiirler. 'Mukaddime' ile 'Yarıgecenin Sütü' şiirlerine özellikle dikkat ederim.

Haftanın önerisi: İki ciltlik Enver Ercan kitabı. İlki, şairle yapılan söyleşiler toplamı, "Ben şiirimi yazarım sonsuzluk varsa gider!" İkincisi ise, Ercan'ın şiiri hakkında yazılan yazıları bir araya getiriyor: 'Enver Ercan Sen Sözcüğün Tekisin!' Komşu/ Yasakmeyve **Yayınları**'ndan çıkan bu **kitapları**, şairin kızı Özge Ercan yayına hazırlamış. ■

ARDIL
Güven Turan
Yapı Kredi
Yayınları, 2017
84 sayfa, 15 TL.